

PODROBNÉ PŘIPOMÍNKY K HODNOCENÍ VLIVŮ ZÁMĚRU NA EVROPSKY VÝZNAMNOU LOKALITU BORKOVICKÁ BLATA

(příloha H.VII dokumentace – naturové hodnocení podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb.)

Úvodní shrnutí

Obec Zálší považuje závěr naturového hodnocení, podle něhož je varianta 1 (odběr 20 l/s) záměrem s vlivem „nanejvýš málo významným“ (hodnota -1), který nenaruší celistvost EVL Borkovická blata, za nepodložený a vnitřně rozporný.

Podstatné je, že tento rozpor nevyplyvá z odlišného odborného názoru obce, nýbrž z porovnání závěru naturového hodnocení s údaji obsaženými v jeho vlastních podkladech – zejména v příloze H.V (numerický model PROGEO 2025) a v textu samotného naturového hodnocení. Níže uvedené připomínky se proto opírají výhradně o data a formulace obsažené v předložené dokumentaci.

Obec shrnuje své připomínky do třinácti bodů, které se týkají (I) překročení prahových hodnot uvedených v hodnocení samém, (II) ztráty kladného výtlačného gradientu, (III) poklesu drenáže, (IV) nezpůsobilosti použitého modelu pro daný účel, (V) chybějící kauzální vazby mezi modelem a předměty ochrany, (VI) chybějícího kvantifikovaného hodnocení ohrožení předmětů ochrany, (VII) argumentu podílem výměry, (VIII) nezjištěného podílu skutečného zhoršení stavu předmětů ochrany, (IX) nekvantifikované nulové varianty, (X) nedostatečných zmírňujících opatření, (XI) vadného hodnocení kumulativních vlivů, (XII) opomenutí změny klimatu a (XIII) nehodnoceného vlivu na kvalitu podzemních vod.

I. Modelovaný pokles hladiny překračuje práh významnosti uvedený v hodnocení samém

Naturové hodnocení v kapitole 4.1 samo definuje prahové hodnoty pro rašelinné ekosystémy, a to s odkazem na odborný podklad Kučerová & Abazid (2014):

„je možné za fatální změnu hladiny vody v místě výskytu rašelinných ekosystémů považovat pokles o 50 cm a dlouhodobý pokles o více jak 10 cm může významně ovlivnit stav rašelinných společenstev“

Numerický model v příloze H.V přitom pro variantu 1 (20 l/s) predikuje v 1. modelové vrstvě, tj. v přípovrchové vrstvě zahrnující rašeliny, pokles hladiny o 0,1–0,3 m v oblasti EVL severně od odběrů mezi Mažicemi a Komárovem a rovněž 0,1–0,3 m v oblasti mezi Jitry a Zálužím. Závěr přílohy H.V uvádí pro variantu 1 snížení v přípovrchové zóně „na úrovni maximálně 0,25 m“.

Modelovaný pokles tedy dosahuje až trojnásobku hodnoty, kterou hodnocení samo označuje za práh významného ovlivnění stavu rašelinných společenstev. Naturové hodnocení tento rozpor nikde nezmiňuje ani nevysvětluje. Přesto z něj dovozuje vliv „nanejvýš málo významný“.

Obec požaduje, aby bylo vysvětleno, na jakém odborném základě je pokles hladiny přesahující prahovou hodnotu 10 cm, kterou hodnocení samo převzalo z odborné literatury, klasifikován jako vliv nanejvýš málo významný.

II. Ztráta kladného výtlačného gradientu již ve variantě 1 – rozpor s vlastní tabulkou modelu

Naturové hodnocení k variantě 1 uvádí, že modelové výsledky ukazují

„zachování převážně kladného výtlačného gradientu ve většině území Borkovických blat“

Zachování kladného (výtlačného) gradientu mezi hlubokou částí pánve a přípovrchovou vrstvou je přitom podle přílohy H.V klíčovou podmínkou pro to, aby byla vůbec zajištěna drenážní funkce blat, na níž existence rašelinných ekosystémů závisí.

Tabulka 5 přílohy H.V však ukazuje, že již při odběru 20 l/s dochází k dramatickému poklesu gradientu a v jednom z monitorovaných objektů k jeho obrácení do záporných hodnot:

Přetlak mezi 1. a 4. vrstvou (m)	BB_A	BB_B	B6	CH7	B14
Bez odběrů z MH-25 a MH-26	0,97	1,44	0,15	0,57	3,95
Varianta 1 – odběr 20 l/s	0,46	0,85	-0,37	0,18	2,88
Varianta 2 – odběr 40 l/s	-0,06	0,25	-0,78	-0,22	1,76

(zdroj: Příloha H.V, Tab. 5)

Z tabulky vyplývá, že již ve variantě 1:

- ve vrtu **B6** se **gradient obrací do záporných hodnot (z +0,15 na -0,37 m)** – v tomto místě tedy zaniká vzestupné proudění a území přechází do infiltračního režimu;
- ve vrtu **BB_A** klesá přetlak z 0,97 na 0,46 m, tj. o 53 %;
- ve vrtu **CH7** klesá přetlak z 0,57 na 0,18 m, tj. o 68 % – tedy téměř na hranici obrácení;
- ve vrtu **BB_B** klesá přetlak z 1,44 na 0,85 m, tj. o 41 %.

Ještě závažnější je slovní popis v příloze H.V, který naturové hodnocení nereflektuje:

„V případě souhrnného čerpání 20 l/s z vrtů MH-25 a MH-26 drenážní oblast ustupuje jihovýchodním směrem. V části oblasti Veselských blat by již nedocházelo k vzestupnému proudění a v jejich severní části by hladina v hlubší části pánve klesla o 20 cm pod hladinu v přípovrchové vrstvě. Oblast Borkovických blat by se ocitla na rozmezí mezi infiltrační a drenážní oblastí.“

Konstatování, že by na části Veselských blat „již nedocházelo k vzestupnému proudění“ a že by se Borkovická blata „ocitla na rozmezí mezi infiltrační a drenážní oblastí“, je zjištěním zásadní závažnosti. Znamená totiž, že již ve variantě 1 zaniká na části EVL drenážní funkce, tedy samotný hydrogeologický mechanismus, na němž je existence rašelinných ekosystémů založena. Popis „zachování převážně kladného gradientu ve většině území“ uvedený v naturovém hodnocení tuto skutečnost zastírá.

Obec upozorňuje, že příloha H.V označuje vznik záporného gradientu za „zásadní rizikový faktor pro dlouhodobé zachování rašelinných ekosystémů“. Pokud k němu podle vlastní tabulky dochází již ve variantě 1, nelze tuto variantu hodnotit stupněm -1.

Obec dále upozorňuje, že hodnoty v Tab. 5 vykazují podle přílohy H.V zhruba lineární závislost na velikosti odběru. Rozdíl mezi variantou 1 a variantou 2 tedy není kvalitativní, ale pouze kvantitativní – přesto je variantě 2 přiřazen stupeň -2 (vylučující realizaci) a variantě 1 stupeň -1. Hranice mezi oběma hodnoceními není v dokumentaci nijak odůvodněna a jeví se jako arbitrární.

III. Pokles drenáže do povrchových toků o 21 % ve variantě 1

Tabulka 6 přílohy H.V dokládá, že realizace varianty 1 sníží drenáž podzemní vody do Blatské stoky a jejího přítoku Brodu ze 74,2 l/s na 58,6 l/s, tedy o 15,6 l/s (pokles o 21 %). Ve variantě 2 činí pokles 41 %.

Snížení drenáže o pětinu není mírným vlivem. Právě drenáž podzemní vody do povrchových toků a její vztlínání k povrchu udržuje vodní režim blat. Dokumentace sama v kap. D.I.2 připouští, že vliv na drenáž nad mažickým zlomem je ve variantě 1 „mírně negativní až středně negativní“. Naturové hodnocení tento údaj nezohledňuje a k závěru o vlivu na předměty ochrany jej nevztahuje.

Příloha H.V navíc uvádí okolnost, která význam tohoto poklesu dále zvyšuje:

„Od roku 2015 byly v toku Brod i v Blatské stoce opakovaně zaznamenány minimální průtoky, které nesouvisely s odběry podzemní vody. Zavedení odběrů v oblasti nad mažickým zlomem, dosud neovlivněné čerpáním, povede ke snížení drenáže do povrchových toků. S ohledem na již nyní velmi nízké průtoky, je proto v této oblasti obtížné stanovit hodnoty minimálních průtoků.“

Zpracovatel modelu tedy sám konstatuje, že v oblasti dosud nedotčené čerpáním jsou již nyní opakovaně dosahovány minimální průtoky a že za této situace je obtížné stanovit limitní hodnoty. Přesto naturové hodnocení dospívá k závěru o vlivu nanejvýš málo významném a dokumentace navrhuje stanovení institutu minimálního průtoky jako dostatečného opatření, aniž by uvedla, jaká hodnota jím má být a zda je vůbec dosažitelná.

IV. Použitý model není podle svých autorů určen k tomuto účelu

Závěr přílohy H.V obsahuje výslovnou výhradu autorů modelu:

„Modelové výsledky svou přesností odpovídají regionálnímu modelu, který je sestaven s cílem každoroční bilance zásob podzemní vody v celém prostoru treboňské pánve. Model není primárně určen pro hodnocení jednotlivých jímacích území a prezentované výsledky zejména v bezprostřední blízkosti jímacích objektů mohou být ovlivněny regionálním založením modelu.“

K tomu přistupují další omezení, která příloha H.V sama uvádí:

- **Horizontální diskretizace 100 × 100 m.** Příloha výslovně uvádí, že stanovená snížení „odpovídají velikosti výpočetního elementu 100 × 100 m a jsou tak v těsném okolí čerpaných objektů podhodnocena“.
- **Přípovrchová vrstva o mocnosti 10–20 m je řešena jako jediná modelová vrstva.** Příloha uvádí, že v této vrstvě „dochází k detailnější vertikální stratifikaci tlakových poměrů“, avšak „v rámci regionálního modelu je tento prostor řešen v rámci jedné modelové vrstvy a výsledné stanovené hladiny a snížení podzemní vody představují průměrné hodnoty“.
- **Vertikální heterogenita přípovrchové vrstvy není simulována vůbec.**
- **Simulace je stacionární** a odpovídá dlouhodobě průměrným infiltračním podmínkám, nikoli dynamice skutečného režimu.

Naturové hodnocení z tohoto nástroje odvozuje rozdíly v řádu desetin metru a na nich staví závěr o přijatelnosti záměru. Přitom autoři modelu sami uvádějí, že výsledky jsou v blízkosti jímacích objektů podhodnocené a že model k tomuto účelu není primárně určen. Použití regionálního bilančního nástroje k rozhodnutí o přijatelnosti zásahu do prioritního typu přírodního stanoviště považuje obec za metodicky nesprávné.

Obec požaduje, aby byl pro posouzení vlivu na EVL zpracován lokální model s podstatně jemnější diskretizací, s vertikálním členěním přípovrchové vrstvy a s nestacionární simulací, kalibrovaný na datech z nové hydrodynamické zkoušky.

V. Chybí kvantifikovaná vazba mezi modelovanými hladinami a stavem předmětu ochrany

Naturové hodnocení samo přiznává, že klíčový článek odůvodnění chybí:

„S ohledem na komplikovanou hydrogeologickou situaci zájmového území není možné přesně kvantifikovat provázanost modelovaných poklesů hladiny podzemní hladiny vody s režimem zamokření rašelinných a mokřadních ekosystému v oblasti EVL Borkovická blata. V území od roku 2018 probíhá automatické měření hladiny vody ve vybraných rašelinných biotopech piezometry, nicméně doposud nebyly počítány korelace mezi kolísáním hladin v monitorovacích vrtech a piezometry sledujícími zamokření sledovaných biotopů.“

Hodnocení tedy současně uvádí, že (a) potřebná data jsou k dispozici již od roku 2018, a (b) korelace z nich dosud nebyly vypočteny. Neexistuje tedy žádný ověřený převodní vztah mezi tím, co model počítá (hladiny v monitorovacích vrtech), a tím, co je předmětem ochrany (zamokření rašelinných biotopů).

Na tomto místě hodnocení pokračuje formulací:

„S využitím dílčích, předběžných a empirických zkušeností je možné předpokládat, že snížení tlaku podzemní vody o více než 1 m může ohrozit funkci tzv. „tlakového stropu““

Závěr o přijatelnosti záměru je tedy postaven na „dílčích, předběžných a empirických zkušenostech“ a na předpokladu, nikoli na kvantifikovaném posouzení. Obec upozorňuje, že takto formulovaný podklad neumožňuje vyloučit významný negativní vliv, a je proto v rozporu s principem předběžné opatrnosti, na který se hodnocení samo na několika místech odvolává.

Obec dále upozorňuje, že prahová hodnota 1 m pro ohrožení „tlakového stropu“ je v hodnocení uvedena bez odkazu na zdroj, zatímco výše citovaná prahová hodnota 10 cm pro ovlivnění rašelinných společenstev odkaz na literaturu má. Vztah mezi oběma hodnotami není vysvětlen a hodnocení pracuje pouze s tou vyšší z nich.

Obec požaduje, aby byly korelace mezi hladinami v monitorovacích vrtech a zamokřením rašelinných biotopů z dat za období 2018–2026 skutečně vypočteny a předloženy a aby na jejich základě bylo hodnocení přepracováno. Data podle hodnocení existují; není důvod, proč by měl být záměr posuzován bez nich.

VI. Doporučené převedení modelových poklesů do kvantifikovaného hodnocení nebylo provedeno

Závěr přílohy H.V obsahuje doporučení autorů modelu:

„V hodnocení jsou uvedena předpokládaná snížení hladiny podzemní vody, které doporučujeme posoudit odborníky na ekosystémovou ekologii a stanovit míru ohrožení chráněných ekosystémů v oblasti EVL vyvolané poklesem hladiny podzemní vody a poklesem průtoku v povrchových tocích.“

Míra ohrožení chráněných ekosystémů však kvantifikována nebyla. Naturové hodnocení namísto toho uvádí, že výsledky a „předběžné závěry“ byly „konzultovány“ s Mgr. Andreou Kučerovou, Ph.D., Mgr. Ladislavem Rektorisem a účastníky odborné exkurze z roku 2021.

Konzultace není posouzením. Z dokumentace nevyplývá, s jakým obsahem konzultace proběhly, zda oslovení odborníci měli k dispozici výsledky modelu PROGEO (2025), zda se závěry hodnocení souhlasí, ani zda jim

byly předloženy hodnoty z Tab. 5 a Tab. 6 přílohy H.V. Odkaz na exkurzi konanou v říjnu 2021, tedy čtyři roky před zpracováním modelu, nemůže být podkladem pro posouzení jeho výsledků.

Obec požaduje, aby bylo ekosystémové posouzení doporučené autory modelu skutečně zpracováno nezávislým odborníkem na ekologii rašelinných ekosystémů, aby bylo předloženo jako samostatný doložitelný podklad a aby byla součástí dokumentace písemná stanoviska konzultovaných odborníků.

VII. Argument „malým podílem výměry“ je věcně i metodicky nesprávný

Naturové hodnocení opakovaně odůvodňuje stupeň –1 tím, že dojde ke ztrátě či narušení „pouze malého podílu“ typu přírodního stanoviště v rámci celé EVL. U stanoviště 7140 argumentuje tím, že v severozápadní části EVL se nachází pouze 0,02 % jeho výměry.

Tento argument je nesprávný ze tří důvodů:

- **Metodika Chvojková a kol. (2011), z níž hodnocení vychází, neváže významnost vlivu na podíl dotčené výměry,** nýbrž na míru narušení ekologických nároků stanoviště, na zásah do biotopu a na dopad na celistvost lokality. Procentní podíl plochy je jen jedním z hledisek a nemůže sám o sobě odůvodnit klasifikaci vlivu.
- **U zbývajících dvou stanovišť argument neplatí ani početně.** Podle aktualizované vrstvy mapování biotopů, kterou hodnocení samo používá, se v severozápadní části EVL – tedy v části ovlivněné čerpáním – nachází 99,75 % výměry stanoviště 6410 (56,20 ha z 56,34 ha) a 96,76 % výměry prioritního stanoviště 91D0* (52,90 ha z 54,67 ha). Naprostá většina obou stanovišť tedy leží právě na dotčené straně mažické linie. Hovořit u nich o dotčení „malého podílu“ je v přímém rozporu s Tab. 3 hodnocení.
- **Stanoviště 91D0* je prioritním typem přírodního stanoviště,** u něhož zákon i směrnice o stanovištích vyžadují přísnější režim ochrany. Hodnocení tuto skutečnost nikde nezohledňuje.

VIII. Zjištěný úbytek 62,25 ha předmětů ochrany není promítnut do hodnocení stavu lokality

Hodnocení v kap. 3.4 uvádí, že porovnání původní a aktualizované vrstvy mapování biotopů dokládá u tří posuzovaných typů přírodních stanovišť celkový úbytek 62,25 ha, tedy zhruba třetinu původní výměry (z 200,56 ha na 138,31 ha). U stanoviště 6410 činí úbytek více než polovinu výměry, u prioritního stanoviště 91D0* rovněž zhruba polovinu.

Hodnocení výslovně vylučuje vysvětlení odlišným přístupem mapovatelů, neboť území mapovala v obou případech táž dvojice zkušených odborníků. Část úbytku u stanoviště 6410 přičítá skutečné změně – nevhodnému obhospodařování (pastva, přihnojování), tedy reálné ztrátě předmětu ochrany. Část úbytku u stanoviště 91D0* naproti tomu vysvětluje „metodickým posunem v hodnocení jejich stavu“, tedy přísnějším náhledem na kvalitu mapovaných biotopů.

Obec k tomu uvádí:

- **Hodnocení neurčuje, jaká část úbytku představuje skutečné zhoršení stavu předmětů ochrany a jaká je důsledkem metodické změny.** Právě toto rozlišení je přitom pro posouzení únosnosti dalšího zatížení zásadní. Bez ohledu na poměr obou příčin je nesporné, že aktuální evidovaná výměra předmětů ochrany je výrazně nižší, než jakou předpokládá standardní datový formulář lokality; hodnocení samo uvádí, že SDF aktualizovaná data dosud neobsahuje.
- U lokality, jejíž předměty ochrany prokazatelně ubývají a jejichž stav je neuspokojivý, **nelze další negativní vliv posuzovat týmiž měřítky jako u lokality v příznivém stavu.** Naopak – čím horší je

výchozí stav, tím menší zásah může vést k nevratnému poškození. Obec dlouhodobě odmítá opačný přístup, podle něhož je u předmětu ochrany v horším stavu možné připustit další „drobné“ ovlivnění.

- Hodnocení tuto nejistotu ani zjištěný úbytek nikde nepromítá do úvahy o únosnosti dalšího zatížení lokality, **ani do hodnocení vlivu na celistvost EVL.**

IX. Nulová varianta nebyla samostatně kvantifikována

Hodnocení v kap. 4.1 uvádí:

„Nulová varianta je varianta aktuální, tedy stav současný. V této variantě odběr podzemní vody probíhá podle stávajícího vodoprávního povolení v celkovém povoleném množství 115 l/s. Vliv tohoto režimu čerpání na předměty ochrany EVL doposud hodnocen nebyl; je možné předpokládat vliv neutrální – mírně negativní.“

Jde o zásadní mezeru. Hodnocení se sice nulovou variantou formálně zabývá, avšak vliv stávajícího odběru v objemu 115 l/s na předměty ochrany EVL podle vlastního textu dosud hodnocen nebyl a je pouze „předpokládán“. Bez samostatné kvantifikace výchozího zatížení lokality nelze určit, jaká rezerva do prahu únosnosti zbývá a zda ji přírůstek z mažické linie nevyčerpá.

Obec připomíná, že tuto námitku uplatňuje dlouhodobě, již ve vztahu ke změně č. 1 PRVK Jihočeského kraje: původní koncepce nebyla nikdy předmětem posouzení, přestože byla schválena po nabytí účinnosti zákona č. 218/2004 Sb. Nyní se tatáž mezera promítá i do posouzení konkrétního záměru.

Obec požaduje, aby byl vliv stávajícího režimu čerpání na předměty ochrany EVL Borkovická blata vyhodnocen a aby teprve na tomto základě byl posouzen přírůstkový vliv záměru.

X. Zmírňující opatření dosud neexistují – jejich obsah má být teprve stanoven

Přijatelnost varianty 1 je v hodnocení podmíněna zmírňujícím opatřením, které je formulováno takto:

„Na základě výsledků tohoto rozšířeného monitoringu budou ještě před zahájením odběrů z vrtů MH-25 a MH-26 nastaveny konkrétní instituty minimálních hladin a podmínky zachování kladného výtlačného gradientu, jejichž nedodržení automaticky povede k omezení nebo přerušení odběrů.“

Zmírňujícím opatřením tedy není konkrétní limit, nýbrž příslib, že limit bude někdy v budoucnu stanoven. Obec tento postup odmítá z následujících důvodů:

- **Účinnost opatření, jehož obsah není znám, nelze posoudit.** Podle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie (rozsudek ve věci C-127/02 Waddenzee) musí být pochybnosti o neexistenci nepříznivého vlivu na celistvost lokality rozptýleny již v době vydání souhlasu se záměrem. Závěr o přijatelnosti varianty 1 je však založen na opatření, jehož rozhodující parametry mají být teprve stanoveny; rozumné vědecké pochybnosti tak v nynější fázi rozptýleny nejsou.
- **Rozhodující parametr ochrany je vyňat z procesu EIA** a přesunut do navazujícího vodoprávního řízení, jehož účastníky nejsou tytéž subjekty a v němž se již vlivy na životní prostředí komplexně neposuzují. Veřejnost ani dotčené obce tak nebudou mít možnost se k limitním hodnotám vyjádřit.
- **Hodnocení pracuje s kruhovým odůvodněním:** varianta 1 je přijatelná, protože bude zajištěno zachování kladného gradientu – přestože podle Tab. 5 přílohy H.V se právě při variantě 1 gradient ve vrtu B6 obrací do záporných hodnot. Pokud by tedy podmínka zachování kladného gradientu byla stanovena a důsledně vymáhána, čerpání v objemu 20 l/s by podle vlastního modelu nemohlo být v plném rozsahu realizováno.

- **Není řešen konflikt mezi jednotlivými limity.** Dokumentace navrhuje jak institut minimální hladiny podzemní vody, tak institut minimálního zůstatkového průtoku v Blatské stoce. Není uvedeno, jak bude postupováno v situaci, kdy bude pro udržení průtoku nutné čerpat, ale hladina podzemní vody již bude na stanoveném minimu.
- **Není uvedeno, kdo, v jaké lhůtě a s jakými následky rozhodne o omezení či přerušení odběru** a jak bude zajištěno náhradní zásobování odběratelů po dobu přerušení. Bez tohoto řešení hrozí, že v období sucha bude dán přednost zásobování před ochranou lokality.

XI. Hodnocení kumulativních vlivů je vedeno obráceně

Kapitola 4.2 hodnocení uvádí sedm faktorů. Způsob, jakým je s nimi naloženo, obec považuje za metodicky nesprávný:

- **Faktory s pozitivním vlivem (revitalizace Lesů ČR, revitalizace bývalého zahradnictví, těžba balneologické rašeliny) jsou započteny ve prospěch záměru** a fakticky použity ke kompenzaci jeho negativního vlivu. Hodnocení přitom samo uvádí, že tato opatření nelze podle vyhlášky č. 142/2018 Sb. za zmírňující opatření záměru považovat, neboť jejich investory jsou jiné subjekty – a přesto je v celkovém hodnocení „zohledňuje“. Cizí revitalizační úsilí nemůže sloužit jako rezerva pro nový odběr; jeho účelem je zlepšení stavu lokality, nikoli vytvoření prostoru pro další zátěž.
- **Faktory se skutečně negativním vlivem (nevhodné obhospodařování luk, zaplavování rybníčními vodami) jsou z hodnocení vyřazeny s odůvodněním, že nemají vazbu na posuzovaný záměr.** To je nepochopení podstaty kumulativních vlivů: hodnotí se souběžné působení různých tlaků na tentýž předmět ochrany, nikoli příčinná souvislost mezi nimi. Právě proto, že stanoviště 6410 již prokazatelně ubývá vlivem nevhodného hospodaření, je nutno posoudit, zda snese ještě dodatečné zhoršení vodního režimu.
- **Nejsou hodnoceny kumulativní vlivy veškerých odběrů podzemní vody v HGR 2151** jako celku. Hodnocení srovnává navrhovaný odběr pouze s odběrem obecního vrtu B18 (0,6 l/s) a uzavírá, že ostatní odběry jsou zanedbatelné. Rozhodující je však součet všech odběrů ve vztahu k dotaci zvodně, nikoli poměr jednotlivých odběrů mezi sebou.

Obec setrvává na svém dlouhodobém stanovisku, že čerpání podzemní vody je učebnicovým příkladem kumulativního působení, u něhož překročení určité hranice vede k nenapravitelným následkům, a že právě proto musí být kumulativní vlivy vyhodnoceny jako součet všech tlaků, nikoli jako jejich vzájemné vyvažování.

XII. Změna klimatu není v hodnocení kumulativních vlivů zohledněna

Kapitola 4.2 neuvádí změnu klimatu mezi kumulativními faktory vůbec. Přitom jde o nejvýznamnější dlouhodobý tlak působící na vodní režim rašelinišť souběžně s posuzovaným záměrem.

Příloha H.V přitom relevantní zjištění obsahuje:

- trend oteplování v oblasti Třeboňské pánve +0,02 °C za rok, klesající počet mrazivých dnů, rostoucí počet letních a tropických dnů;
- období 2014–2019 bylo srážkově převážně sušší; od roku 2014 do roku 2020 hladina podzemní vody klesala;
- konstatování, že „v nejmělkší přípovrchové vrstvě se v budoucnu mohou více projevit vlivy související s klimatickou změnou (zvýšení teploty vyvolá větší evapotranspiraci, změna rozložení srážkových úhrnů)“;

- konstatování, že „**dlouhodobě suchá období spolu s odběry mohou vést k významnějším poklesům hladin a průtoků**“.

Naturové hodnocení žádné z těchto zjištění nepromítá do svých závěrů. Modelové vyhodnocení je provedeno jako stacionární simulace pro dlouhodobě průměrné infiltrační podmínky, s referenčním stavem odpovídajícím odběrům roku 2024 – tedy roku, který byl podle přílohy H.V se srážkovým úhrnem 822,6 mm čtvrtým nejvyšším za posledních osmdesát let.

Hodnocení sice zmiňuje, že byly modelovány i hodnoty infiltrace snížené o 15 % (1 l/s.km²), odpovídající zhruba suché periodě let 2014–2020, avšak výsledky tohoto scénáře nejsou v hodnocení nikde uvedeny ani do závěru promítnuty. Není tedy zřejmé, jaké hodnoty gradientu a poklesu hladin by za suchých podmínek vycházely.

Obec požaduje, aby byly výsledky modelu pro sníženou infiltraci předloženy a aby byl vliv záměru vyhodnocen pro scénáře opakovaného a víceletého sucha při zohlednění publikovaných klimatických projekcí. Rozhodující pro posouzení přijatelnosti záměru je jeho chování v nepříznivých letech, nikoli v roce mimořádně vlhkém.

XIII. Vliv na kvalitu podzemních vod není vyhodnocen

Hodnocení v kap. 3.4 uvádí, že potenciálním ohrožením předmětů ochrany může být rovněž zhoršení kvality podzemních vod, a odkazuje na recentní studie dokládající vyšší koncentrace živin v artézských vodách i v přípovrchové podzemní vodě na Kozohlůdkách a na některých profilech v PR Borkovická blata. Dále cituje studii PROGEO (2020), podle níž změna proudění podzemní vody představuje riziko zhoršení její jakosti v důsledku změny zdrojových oblastí a transportních drah.

Přestože hodnocení toto riziko samo pojmenovává, žádné vyhodnocení vlivu záměru na kvalitu podzemních vod v EVL neobsahuje. Omezuje se na odkaz na zmírňující opatření v kap. B.I.6 dokumentace a na konstatování, že míra ovlivnění proudění je nižší ve variantě 1 než ve variantě 2. Eutrofizace je přítom u rašelinných a slatinných stanovišť jedním z nejzávažnějších ohrožujících faktorů – hodnocení to samo u stanoviště 6410 výslovně uvádí.

Obec požaduje doplnění vyhodnocení vlivu změny proudění podzemní vody na její jakost v prostoru EVL, včetně posouzení rizika přenosu živin z infiltračních oblastí.

Shrnutí a požadavky

Naturové hodnocení dospívá u varianty 1 k závěru, který neodpovídá datům obsaženým v jeho vlastních podkladech. Model predikuje pokles hladiny v přípovrchové vrstvě až trojnásobně převyšující práh významnosti, který hodnocení samo cituje; v jednom z monitorovaných objektů se obrací výtlačný gradient do záporných hodnot; drenáž do povrchových toků klesá o pětinu v území, kde jsou již nyní opakovaně dosahovány minimální průtoky; kauzální vazba mezi modelem a stavem předmětů ochrany není kvantifikována, ačkoli data pro její výpočet existují od roku 2018; doporučené převedení modelových poklesů do kvantifikovaného hodnocení ohrožení předmětů ochrany nebylo provedeno; nulová varianta nebyla samostatně kvantifikována; a rozhodující zmírňující opatření má být teprve stanoveno.

Obec Zálší proto žádá, aby

- **byla varianta 2 vyloučena z dalšího posuzování.** Varianta byla vyhodnocena jako varianta s významně negativním vlivem na předměty ochrany a celistvost EVL; takový záměr nelze podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb. v běžném režimu schválit a splnění kumulativních podmínek výjimečného postupu dokumentace netvrdí ani nedokládá;

- **bylo naturové hodnocení přepracováno**, a to zejména o vysvětlení rozporu mezi modelovanými poklesy a citovanými prahovými hodnotami, o promítnutí hodnot z Tab. 5 a Tab. 6 přílohy H.V do závěru, o výpočet korelací mezi hladinami a zamokřením biotopů, o vyhodnocení nulové varianty, o výsledky modelu pro sníženou infiltraci a o řádné vyhodnocení kumulativních vlivů včetně změny klimatu;
- **byl zpracován lokální hydrogeologický model** s jemnější prostorovou i vertikální diskretizací, nestacionární, kalibrovaný na nové hydrodynamické zkoušce provedené za současných podmínek;
- **bylo zpracováno nezávislé ekosystémové posouzení** doporučené autory modelu v příloze H.V, které kvantifikuje míru ohrožení jednotlivých předmětů ochrany vyvolanou modelovaným poklesem hladiny a poklesem průtoku v povrchových tocích;
- **byly konkrétní hodnoty institutů minimálních hladin a podmínek zachování kladného gradientu stanoveny a projednány již v procesu EIA**, nikoli až v navazujícím vodoprávním řízení;
- **byl vydán nesouhlasný závěr** k záměru jako celku, neboť na základě předložených podkladů nelze významný negativní vliv na předměty ochrany a celistvost EVL Borkovická blata vyloučit.

Poznámka: Všechny citace uvedené v této příloze pocházejí z předložené dokumentace vlivů záměru na životní prostředí a z jejích příloh H.V (Hodnocení ovlivnění hydrogeologických poměrů EVL Borkovická blata odběry ve vrtech MH-25 a MH-26, PROGEO 2025) a H.VII (naturové hodnocení podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb.).

Ověřovací doložka změny datového formátu dokumentu podle § 69a zákona č. 499/2004 Sb.

Změnou datového formátu se nepotvrzuje správnost a pravdivost údajů obsažených v dokumentu a jejich soulad s právními předpisy.
Nepodařilo se získat informace o podpisu.

Typ vstupního dokumentu: .PDF
Otisk vstupního souboru: CAF7F3E0DA289DA77DA9746423501535936D1E6D0DBDA6894DEFF2B094D79CF9
Použitý algoritmus: SHA256_SBB 2.16.840.1.101.3.4.2.1

Subjekt, který změnu formátu dokumentu provedl:

Jihočeský kraj, U Zimního stadionu 1952/2, 37001 České Budějovice, posta@kraj-jihocesky.cz

Datum vyhotovení ověřovací doložky:

27.7.2026

Jméno a příjmení osoby, která změnu formátu dokumentu provedla:

Dvořáková Ludmila